Analize și opinii

Vasile Ernu: Justiția strâmbă subordonată economic sau ideologic: când adevărul nu poate produce dreptate ci doar nedreptate

Acum 2 ore 67 Vizualizari 5 Timp de citire

Pe justiție nu mă pronunț căci nu e zona mea de competență: cândva eram pasionat de filosofia justiției. Am destui prieteni în domeniu care-mi mai explică. Dar am revăzut un film alb negru care m-a pus pe gânduri. Povestea.

Cine a văzut „Jocul Calmarului” vede cum sistemul economic – un anumit tip de inechitate şi sărăcie – poate sfărâma şi ultima formă de justiție elementară: nu mai funcționează minimele reguli.

Există însă un fel de carcasă ideologică sau a unor idealuri superioare – ideologice, politice, geopolitice, valori etc – care deseori face ca justiția să devină strâmbă chiar când spui adevărul. Se mai numește „justiția garmoşka” – instrumentul acela precum acordeonul de se întinde burduful cât poate – care capătă chipul celui care cântă şi o întinde cum vrea.

Mi-a amintit asta un jurnalist din est care vorbea de un film de care uitasem. În 1988, Evgheni Țimbal a realizat un scurtmetraj, „Apărătorul Sedov”.

care au venit la el dintr-un oraș de provincie, deoarece niciun avocat local nu a preluat cazul. Era vorba de „noii dușmani ai poporului” condamnați la moarte pentru nişte acte aparent halucinante pentru o minte detașată. Dar contextul politico-ideologic produce o altă realitate.

Sedov ascultă povestea şi discută cu soția lui care îi spune că nu ar trebui să se bage în aşa ceva căci e periculos. E vorba de ceva foarte riscant, trebuie să colaboreze cu NKVD-ul, care desfășoară un caz special împotriva „trădătorilor de patrie” care au fost deja condamnați la moarte. Practic un caz închis: justiția şi societatea îi condamnaseră deja.

Dar intervine mândria profesională și o oarecare mustrare de conștiință. Avocatul decide să meargă undeva într-un orășel de provincie, unde are loc acțiunea, să încerce să facă dreptate.

Mașinăria justiției e complicată: organizatorii condamnării sunt extrem de obosiți, suprasolicitați şi nervoşi, au un plan și diverse obligații față de centru. Într-un oraș mic, toată lumea îi cunoaște pe „dușmanii poporului”, dar nu îndrăznesc să-i apere, pentru că acesta este momentul politic care presupune risc. Ei trebuie să accepte teroarea şi nedreptatea ca pe ceva de la sine înțeles și mai ales să încerce să supraviețuiască: acceptarea dacită a nedreptății altora ca formă de supraviețuire. E noul lor contract social.

Comandantul închisorii, procurorul local, secretara sa – toți pur şi simplu lucrează, iar Sedov a venit să se amestece în treburile lor.

Cazul împotriva învinuiților este construit pe expertize care conțin sintagmele foarte abstracte: „nu a fost posibil să se stabilească în mod fiabil, dar se poate presupune că infractorii, folosind metode de informații străine, și-au ascuns implicarea în acest act”. Nu sunt fapte ci presupuneri ca adevăruri de la sine înțeles. Nu e timp de fapte când există o morală superioară şi o grabă istorică: pericolul, frica, dușmanul.

Sedov se întoarce la Moscova, aranjează o întâlnire cu procurorul general Vâșinski și prezintă intriga cazului, care este complet fabricat. Vâşinski este tartorul întregii mașinării. Dar ceva se întâmplă acolo.

Scena finală: de pe podium, în fața celor mai importanți funcționari din sistemul de justiție, Vâșinski îi denunță pe conspiratorii fascisto-trotkiști care trebuie împușcați ca pe niște câini turbați. El citează ca exemplu cazul avocatului apărării Sedov. Îl numește pe Sedov o persoană sovietică conștientă care a demascat o conspirație murdară care a pătruns în organele de anchetă ale URSS. El spune că cetățenii nevinovați au fost condamnați la pedeapsa capitală de către o organizație teroristă fascisto-trotkistită formată din procurorul orașului X, secretara sa, șeful închisorii locale și anchetatori.

Dă verdictul: toți vor fi împușcați! Vă mulțumesc, avocat al apărării Sedov, cetățean și patriot al patriei noastre sovietice, declamă cel de la tribună. Aplauze….

Avocatul Sedov rămâne stupefiat de situație: adevărul lui a salvat de la moarte sau a condamnat la moarte? A salvat pe unii şi a condamnat pe alții: cu siguranța însă nu a înfăptuit dreptatea, justiția pe care şi-o dorea.

Pentru că și cei lași care au făcut o nedreptate altora aveau la rândul lor nevoie de o justiție corectă nu de condamnare fără proces,

Morala? Într-o justiție strâmbă lipsită de autonomie şi supusă unor interese şi valori „superioare” până şi adevărul nu poate face dreptate ci produce la rândul său un lanţ al nedreptății care de la o judecată la alta va strâmba adevărul şi va pedepsi aiurea producând un malaxor infinit al nedreptății.

Chiar dacă acum el e mai civilizat – funcționează tot mai prefect. Mai ales că acum avem tandemul perfect: banii din „Jocul Calemarului” şi ideologia din „Apărătorul Sedov”. Aceste situații se termină mereu tare prost.

Autor: **Vasile Ernu**

Despre autor

editor

Roman Incorect Politic

Octombrie 22, 2025 at 11:36 am

…variantele autorului: ”Jocul Calmarului”, ”Jocul Calemarului”… se mai propun variantele: ”Jocul Calermalului”, ”Jocul Calamerului”, ”Jocul Camalarului” si tot asa… ”Jocul” limbii romane… vai de noi…